

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 296/09-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť M. S., J. S., K. S. a Z. S., všetci bytom G., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 29/1991 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. S., J. S., K. S. a Z. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 29/1991 v období po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005 p o r u š e n é b o l i .

2. M. S., J. S., K. S. a Z. S. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie každej v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Rožňava p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Rožňava j e p o v i n n ý M. S., J. S., K. S. a Z. S. uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 948,88 € (slovom deväťstoštyridsaťosem eur a osemdesiatosem centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet ich právnej zástupkyne advokátky JUDr. I. R., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 296/09-16 z 22. septembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť M. S., J. S., K. S. a Z. S. (ďalej len „sťažovateľky“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 29/1991 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľky vystupujú v predmetnom konaní ako žalobkyne z titulu právneho nástupníctva po pôvodnom žalobcovi.

Sťažovateľky sú toho názoru, že im okresný súd v konaní neposkytol riadnu súdnu ochranu, pretože dosiaľ vo veci meritórne nerozhodol a svojou nečinnosťou im spôsobuje stav právnej neistoty.

Na základe uvedeného sťažovateľky žiadali, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 29/1991 porušil ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov, priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € každej z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu z 1. októbra 2009 sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej podpredsedníčky. Vyjadrenie sp. zn. Spr 23/09 z 19. októbra 2009 doručené ústavnému súdu 22. októbra 2009 obsahovalo chronológiu vykonaných procesných úkonov od začiatku konania. Podpredsedníčka okresného súdu v ňom tiež uviedla, že prietahy v konaní boli spôsobené skutočnosťou, že v danom prípade ide o „*vec s vysokým stupňom skutkovej zložitosti*“. Zložitosť veci je podľa názoru podpredsedníčky okresného súdu daná predmetom konania, ako aj tým, že „*v konaní bolo potrebné vykonať dokazovanie výsluchom svedkov ako aj znaleckými posudkami*“.

Podpredsedníčka okresného súdu tiež oznámila, že súhlasí s prerokovaním sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľiek na výzvu ústavného súdu z 23. októbra 2009 doručila 11. novembra 2009 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom zaujala stanovisko k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu z 19. októbra 2009. V tomto vyjadrení opätovne poukázala na skutočnosť, že v predmetnom konaní už ústavný súd v minulosti nálezom sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005 konštatoval existenciu zbytočných prietáhov, ako aj na skutočnosť, že v období po právoplatnosti uvedeného nálezu sa okresný súd nezaoberal meritórnym dokazovaním a vykonával iba „*neefektívne a zbytočné úkony*“. Z uvedeného dôvodu nesúhlasí s argumentáciou okresného súdu o zložitosti predmetného konania.

Právna zástupkyňa sťažovateliek vo svojom podaní tiež vyčíslila trovy konania a vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

V skúmanom období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 9/05, t. j. po 27. apríli 2005, ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil takýto priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Okresný súd uskutočnil 18. mája 2005 pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu návrhu žalovaného na vstup Sociálnej poisťovne do konania ako vedľajšieho účastníka.

Následne 25. mája 2005 okresný súd vyzval Sociálnu poisťovňu na vyjadrenie ku vstupu do konania na strane žalovaného.

Odpoveď Sociálnej poisťovne bola doručená okresnému súdu 21. júna 2005, pričom jej obsahom bola argumentácia nemožnosti vstupu Sociálnej poisťovne do konania v postavení vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Žalobca (právny predchodca sťažovateliek) doručil prostredníctvom svojej právnej zástupkyne 27. júla 2005 okresnému súdu vyjadrenie k vyčísleniu výšky nárokov na náhradu škody.

Následne sa podaním z 3. augusta vyjadril aj k stanovisku Sociálnej poisťovne, v ktorom táto argumentuje nemožnosťou svojho vstupu do konania.

Podaním z 22. augusta 2005 Sociálna poisťovňa doplnila svoje predošlé stanovisko a jednoznačne formulovala skutočnosť, že do konania nevstupuje.

Ďalšie pojednávanie okresný súd uskutočnil 25. augusta 2005, pričom na tomto pojednávaní vyhlásil uznesenie, ktorým nepripustil do konania vedľajšieho účastníka Sociálnu poisťovňu. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu písomného vyhotovenia uznesenia a vyčkania do jeho právoplatnosti.

Žalobca zomrel 31. augusta 2005.

Z úradného záznamu v súdnom spise (č. l. 446) vyplýva, že okresný súd sa o úmrtí žalobcu dozvedel 2. septembra 2005. V rovnaký deň okresný súd vyzval Matričný úrad v R. na zaslanie úmrtného listu žalobcu.

Úmrtný list bol okresnému súdu doručený 9. septembra 2005.

Výzvou z 12. septembra 2005 okresný súd vyzval Obecný úrad v G. na podanie správy o možnom okruhu dedičov po nebohom žalobcovi.

Odpoveď obce bola okresnému súdu doručená 20. septembra 2005 a boli mu oznámené mená a dátumy narodenia manželky a troch dcér nebohého žalobcu.

Uznesením č. k. 5 C 29/91-454 z 28. septembra 2005 okresný súd zastavil konanie z dôvodu prekážky v konaní podľa § 107 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorá vznikla smrťou pôvodného žalobcu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. októbra 2005.

Dňa 26. októbra 2007 bol okresnému súdu doručený návrh na pripustenie sťažovateľiek do konania ako právnych nástupkyň po nebohom pôvodnom žalobcovi.

Okresný súd uznesením č. k. 5 C 29/1991-462 z 26. mája 2008 zamietol návrh sťažovateľiek na vstup do konania na miesto nebohého žalobcu s poukazom na právoplatné uznesenie o zastavení konania č. k. 5 C 29/91-454 z 28. septembra 2005.

Proti tomuto uzneseniu podali sťažovateľky prostredníctvom svojej právnej zástupkyne 17. júna 2008 odvolanie.

O odvolaní rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 Co 161/2008-473 z 30. júna 2008 tak, že zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu a vrátil vec na ďalšie konanie. Toto uznesenie bolo okresnému súdu doručené 5. augusta 2008.

Ďalší procesný úkon uskutočnil okresný súd až 12. októbra 2009, keď vyzval správkyňu konkurznej podstaty žalovaného, aby sa vyjadrila, či súhlasí s pokračovaním v konaní, alebo trvá na jeho prerušení do skončenia konkurzu.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo posudzované konanie na okresnom súde skončené.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: (1) zložitosť veci, (2) správanie účastníkov konania a (3) postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní

a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Základnými kritériami na hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetom tejto sťažnosti je časť civilného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 29/1991 v období po 27. apríli 2005, t. j. po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní.

V uvedenom náleze ústavný súd vyslovil, že pripúšťa skutkovú zložitosť veci s poukázaním na potrebu vykonania znaleckého dokazovania vo veci, zároveň však tiež skonštatoval, že žiadna skutková zložitosť veci v danom prípade nemôže ospravedlniť dovtedajšiu dĺžku konania.

Pokiaľ ide o otázku skutkovej zložitosti predmetu konania v období po 27. apríli 2005, ústavný súd konštatuje, že táto zložitosť v súčasnosti nedosahuje intenzitu porovnateľnú s predchádzajúcim obdobím, a to vzhľadom na okresným súdom vykonané rozsiahle dokazovanie a zaobstarané listinné dôkazy v predchádzajúcom období. V posudzovanom období po 27. apríli 2005 sa navyše okresný súd v prevažnej miere ani nezaoberal skúmaním meritórnych otázok konania, v prípade ktorých by skutková či právna zložitosť veci mohla zapríčiniť istú zdĺhavosť konania. Skúmanie podmienok vedľajšieho účastníctva v konaní či otázok ďalšieho postupu súdu po úmrtí účastníka konania, ktorým sa okresný súd v posudzovanom období primárne zaoberal, rozhodne nevykazuje znaky takej skutkovej či právnej zložitosti, aby spôsobilo predĺženie celkovej dĺžky súdneho konania o viac ako 4 roky.

Pri posudzovaní druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľiek neprispelo k celkovej dĺžke konania. Sťažovateľky sa síce domáhali svojho vstupu do konania z dôvodu univerzálnej sukcesie po pôvodnom žalobcovi až podaním z 25. októbra 2007, avšak vzhľadom na znenie ustanovenia § 107 ods. 3 OSP, v zmysle ktorého súd koná

s právnymi nástupcami zomrelého účastníka aj bez toho, aby sa takéhoto postupu sami domáhali návrhom, nie je možné oneskorenú reakciu sťažovateľiek vnímať ako ich priamy podiel na vzniku existujúcich priesťahov v konaní.

Postup okresného súdu ako tretie kritérium na posúdenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné priesťahy.

V postupe súdu počas posudzovaného obdobia ústavný súd identifikoval jednak obdobia neodôvodnenej nečinnosti a jednak úkony vykazujúce znaky neefektívneho a nesústredeného postupu okresného súdu. Ústavný súd tu poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej aj takýto postup je potrebné posudzovať ako činnosť, ktorá môže zapríčiniť porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže nevedie k odstráneniu právnej neistoty, pokiaľ ide o tie práva, kvôli ktorým sa osoba obrátila na súd, aby o jej veci rozhodol (I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99).

Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Takáto povinnosť je konkretizovaná jednak v § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, jednak v § 100 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a napokon v § 114 ods. 1 OSP, podľa ktorého predseda senátu pripraví konanie tak, aby bolo možné rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní. Nerešpektovanie týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku môže v okolnostiach konkrétneho súdneho konania znamenať neefektívny a nesústredený postup konajúceho súdu, a tým aj porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ako nesústredený a neefektívny postup je potrebné vnímať rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania uznesením č. k. 5 C 29/91-454 z 28. septembra 2005 z dôvodu úmrtia žalobcu s odvolaním sa na znenie § 107 ods. 1 a 2 OSP.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Podľa § 107 ods. 2 OSP konanie súd zastaví najmä vtedy, ak zomrie manžel pred právoplatným skončením konania o rozvod, o neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je...

Podľa § 107 ods. 3 OSP konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, len čo sa skončí konanie o dedičstve, pokiaľ povaha veci nepripúšťa, aby sa s týmito dedičmi nepokračovalo skôr.

Podľa § 260 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov platného a účinného do 31. marca 2002 (ďalej len „Zákonník práce“) nárok na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia smrťou zamestnanca zaniká.

Podľa § 260 ods. 2 Zákonníka práce ostatné peňažné nároky zamestnanca jeho smrťou nezanikajú; do výšky zodpovedajúcej trojnásobku jeho priemerného mesačného zárobku prechádzajú mzdové nároky z pracovného pomeru postupne priamo na jeho manžela, deti a rodičov, ak s ním žili v čase smrti v spoločnej domácnosti; predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto osôb.

Okresný súd aplikáciu ustanovení § 107 ods. 1 a 2 OSP oprel o záver, že v danom prípade žalobcom uplatnené nároky na náhradu bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a straty na zárobku počas práceneschopnosti, po uznaní čiastočnej invalidity a nároku na osobitný príspevok baníka, ktoré boli predmetom konania „*v zmysle §§ 190, 193 ZP, účinného do 31. 3. 2002 sú rýdzo osobnými právami niekdajšieho pracovníka žalovanej, ktoré nie je možné... vymáhať po smrti postihnutého pracovníka...*“. Z tohto titulu podľa názoru okresného súdu nebolo možné postupovať v danom prípade podľa § 107 ods. 3 OSP, konanie prerušiť na čas potrebný pre zistenie okruhu dedičov a následne pokračovať v konaní s dedičmi po zomrelom žalobcovi.

Predmetné uznesenie okresný súd doručoval iba správkyni konkurznej podstaty žalovaného, keďže bol toho názoru, že smrťou žalobcu zanikla aj plná moc na procesné zastúpenie žalobcu.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v tomto prípade postupoval neefektívne a nesústredene, keď neaplikoval postup podľa § 107 ods. 3 OSP a konanie neprerušil na čas potrebný pre zistenie okruhu dedičov, resp. na čas do právoplatného prejednanía dedičstva. Následne mal okresný súd pokračovať v konaní s právnymi nástupkyňami zomrelého žalobcu, ktorými sú sťažovateľky. Predmetom konania totiž v danom prípade neboli iba nároky, ktoré v zmysle § 260 Zákonníka práce v znení platnom do 31. marca 2002 smrťou zamestnanca zanikajú, ale tiež tzv. ostatné nároky, ktorých zánik smrťou zamestnanca nespôsobuje. Tieto nároky boli uplatnené a špecifikované pôvodným žalobcom v jeho podaní z 27. júla 2005.

Okruh osôb, ktoré prichádzali do úvahy ako právni nástupcovia zomrelého žalobcu, bol okresnému súdu známy už z oznámenia Obecného úradu v G. zo 16. septembra 2005, ktoré mu bolo doručené 20. septembra 2005. Okresný súd napriek tomu konanie zastavil a uznesenie o zastavení konania právnym nástupkyňami zomrelého žalobcu nedoručil.

Nesprávnosť postupu okresného súdu konštatoval krajský súd v uznesení č. k. 4 Co 161/2008-473 z 30. júna 2008, ktorým rozhodol o odvolaní sťažovateľiek proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 C 29/1991-462 z 26. mája 2008, ktorým okresný súd zamietol ich návrh na pripustenie ich vstupu do konania na strane žalobcu z 25. októbra 2007. Krajský súd uvedené uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval tiež neprávoplatnosť uznesenia okresného súdu o zastavení konania č. k. 5 C 29/1991-454 z 28. septembra 2005, keďže nebolo riadne doručené sťažovateľkám ako právnym nástupkyňami zomrelého žalobcu. Neefektívny a nesústredený postup okresného súdu takto viedol k predĺženiu celkovej doby konania takmer o 3 roky.

V posudzovanom období tiež možno identifikovať obdobia súvislej nečinnosti okresného súdu, a to v čase od podania návrhu sťažovateľiek na pripustenie ich vstupu do konania 26. októbra 2007 až do rozhodnutia o tomto návrhu okresným súdom 26. mája 2008 (teda obdobie siedmich mesiacov).

Bezodôvodne nečinným bol okresný súd aj v čase po oznámení zrušujúceho uznesenia krajského súdu č. k. 4 Co 161/2008-473 z 30. júna 2008, ktoré mu bolo doručené 5. augusta 2008. Od tohto času okresný súd vo veci nevykonal žiaden úkon, ktorý by viedol k rozhodnutiu vo veci samej a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľiek. Jediným úkonom okresného súdu v tomto období s výnimkou doručovania citovaného uznesenia krajského súdu právnym zástupcom účastníkov konania bola výzva správkyni konkurznej podstaty žalovaného, aby sa vyjadrila, či súhlasí s pokračovaním v konaní, alebo trvá na jeho prerušení do skončenia konkurzu z 12. októbra 2009. Okresný súd bol teda v tomto období v zmysle posudzovaných kritérií nečinný 14 mesiacov.

Ústavný súd zistil, že počas celého ústavným súdom posudzovaného obdobia v trvaní takmer 4 a pol roka bol okresný súd nečinný alebo bol jeho postup neefektívny a nesústredený.

Zistená dĺžka nečinnosti konajúceho súdu aj vo vzťahu k celkovej dĺžke konania, ktoré je vedené na okresnom súde už takmer 19 rokov, jednoznačne zakladá právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Konanie v predmetnej veci ústavný súd kvalifikuje ako konanie vykazujúce prietáhy relevantné z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd od rozhodnutia ústavného súdu, ktorý už raz vyslovil, že v predmetnom konaní dochádza k zbytočným prietahom v konaní, do súčasnosti (rozhodovanie o prijatej sťažnosti ústavným súdom) nedokázal organizovať svoj procesný postup plynulo a efektívne tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzické osoby obrátili o rozhodnutie. Vec je aj po vyše štyroch rokoch od rozhodnutia ústavného súdu (resp. po takmer 19 rokoch od začatia konania) stále bez právoplatného rozhodnutia. Všeobecný súd mal venovať postupu v tejto veci zvýšenú pozornosť.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v 1. bode výroku tohto nálezu.

Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci sp. zn. 5 C 29/1991 konal bez zbytočných prietáhov vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 9/05 z 30. marca 2005 (m. m. IV. ÚS 187/05, IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07, II. ÚS 112/07).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľiek garantovaného im čl. 48 ods. 2 ústavy a práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľiek, ich správanie počas predmetného konania a aj skutočnosť, že vo veci zistil porušenie základného práva.

Sťažovateľky žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € pre každú z nich. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu berúc do úvahy už uvedené kritériá považuje za primerané priznať každej sťažovateľke sumu 2 500 € (bod 2 výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia nie je prípadná náhrada škody.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si podaním z 11. novembra 2009 uplatnila trovy konania v sume 1 423,28 €.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2008 v sume 695,41 €.

Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2009 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena 115,90 €, v danom prípade znížená v súlade s § 13 ods. 3 vyhlášky o 20 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 92,72 €, spolu s režijným paušálom 6,95 € a 19 % DPH predstavuje odmena za jeden úkon 118,61 €. Ústavný súd priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti). Za tretí úkon (písomné podanie právnej zástupkyne zo 6. novembra 2009) ústavný súd náhradu nepriznal, keďže neprispel k objasneniu vecí. Odmena za právne služby poskytnuté jednej sťažovateľke je 237,22 € (2 x 118,61 €). Spolu teda ústavný súd priznal štyrom sťažovateľkám náhradu trov konania v sume 948,88 € (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd vyslovil

povinnosť okresného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnej zástupkyňi sťažovateľky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009